

SPOR EKONOMISI

Ekonomi ve Spor

- İngiltere de Sanayi Devrimi'nin 19. YY'da tamamlanmasıyla Kapitalizmin gerçek anlamda bir Dünya sistemi olarak gelişmesi, buhar gücünün sanayide kullanılması sonucu teknolojik bir devrim ile sanayi üretimi kitleselleşmiştir.
- Yepyeni bir üretim faktörü ortaya çıkmıştır. 'Ücretli İşçi' Sanayi Devrimi öncesi feodal efendiye bağlı olan köylünün ya da Antik Çağ kölelerinin yerini artık: İş gücünü ücret karşılığı piyasada satmaya hazır Özgür İşçi.
- Fabrika merkezlerindeki yüzbinlerce işçi aileleri ile birlikte kitlesel sanayi işçisi ordusuna dönüştü. Orta sınıflar denilen işçi aileleri bu şekilde var olmaya başladılar
- Bu süreçte kitleselleşen orta sınıflar kendi sosyal aktivitelerini yarattılar. Bunların başında da futboli kriket, beyzbol, gibi sporlar geliyordu.
- Kitlesel ücret gelirlerinin artışı ile ve sömürgecilik faaliyetleri ile sportf faaliyetler İngiltere den Hindistan Pakistan Ve Asya daki diğer sömürgelerine kapitalist işletme teknikleri ile birlikte ihraç edilmiştir. Spor ve kapitalizmin fiili olarak buluşması bu döneme denk gelmektedir.
- Birinci ve İkinci Dünya Savaşları Ekonomik Buhran ve Kriz dönemleri sonrası kapitalizm yeni bir aşama kaydederek Küreselleşme ve bunun en iyi uygulayıcısı ABD ile teknoloji ve ekonominin hakim gücü ile ülkelerin siyasi kültürel ve sosyal ilişkilerinde spor aracılığı ile yeni dönüşümler gerçekleştirdi. Bkz. Basketbol- Atletizm-Boks-Rugby, Hollywood yapımları, olimpiyatlar, rekorlar ve birncilik imajları....

Ekonomi ve Spor

- 20.YY son küreselleşme dalgası ile sertleşen rekabet koşulları uluslararası şirketleri daha ucuza işçi çalıştırabileceği yeni üretim merkezleri aramaya itmiştir. Dünya'nın fabrikaları giderek ucuz emek cennetlerine taşındı.19.YY daki İngiltere deki Sanayi İşçisi artık Çin de Lain Amerikada Malezya da taşeronlaşmış marjinalleşmiş çocuklaşmış işçi modeli ile **enformel** üretim şekillerine bırakmıştır. Batıda işsizlik artan bir problem olmaya başlarken Dünya'nın az gelişmiş ülkelerinde her an işini kaybetme korkusu ile geçimlik düzeyde çalıştırılan yığınlarla dolu yeni iş merkezleri yaratılmış oldu.
- Bu süreçte spor endüstriyel bir piyasa yatırımına dönüşmüş oldu. Sponsorlar şirketleşmeler sermaye piyasalarında faaliyet profesyonelleşme spor organizasyonları reklam anlaşmaları konfedere birlikler çok uluslu takımlar vatandaşlık değiştiren bireysel sporcular akıllı stadyumlar lisanslı sportif ürün çeşitliliği ve pazarlama faaliyetleri dijital oyun ve yarışmalar ile komple işgücü üretim yatırım gelir ve tüketim yaratan bir sektörel gerçeklik halini aldı.
- Bir tarafta sporun özünde olan lezzetli rekabet diğer tarafta işsiz umutsuz özellikle kırdan kente göçle gelen ve dışlanmış kitlelerin tepkilerini dışa vurabildikleri kitlesel alanlarda icra edilmeye mahkum olmuştur.Özellikle gelir ve vergi adaletsizliğinin olduğu az gelişmiş ülkelerde sporda son yıllarda yükselen şiddet eğilimi eş anlı artış göstermektedir.
- Spor ve spor müsabakaları artık bir oyun olgusunun ötesinde günümüzde ekonomik bir anlam ifade eden Spor Endüstrisi- Spor Ekonomisi-Spor Sanayisi kavramlarıyla literatürde yerini almıştır.

Ekonomi ve Spor

FIGURE 1: Worldwide sports event market in 2009

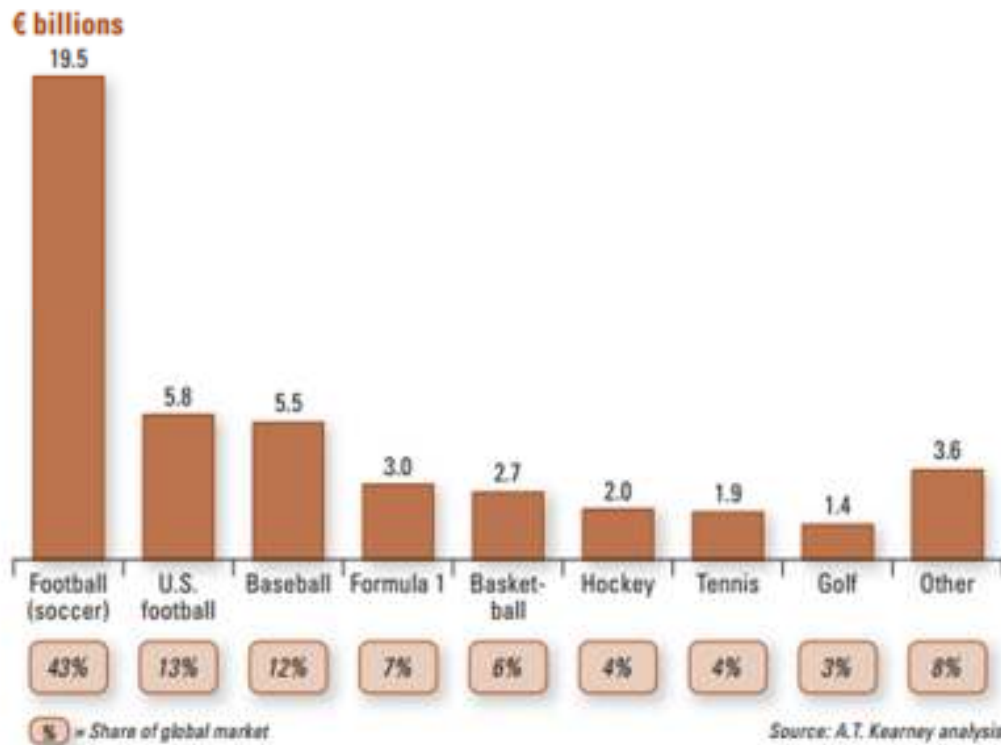
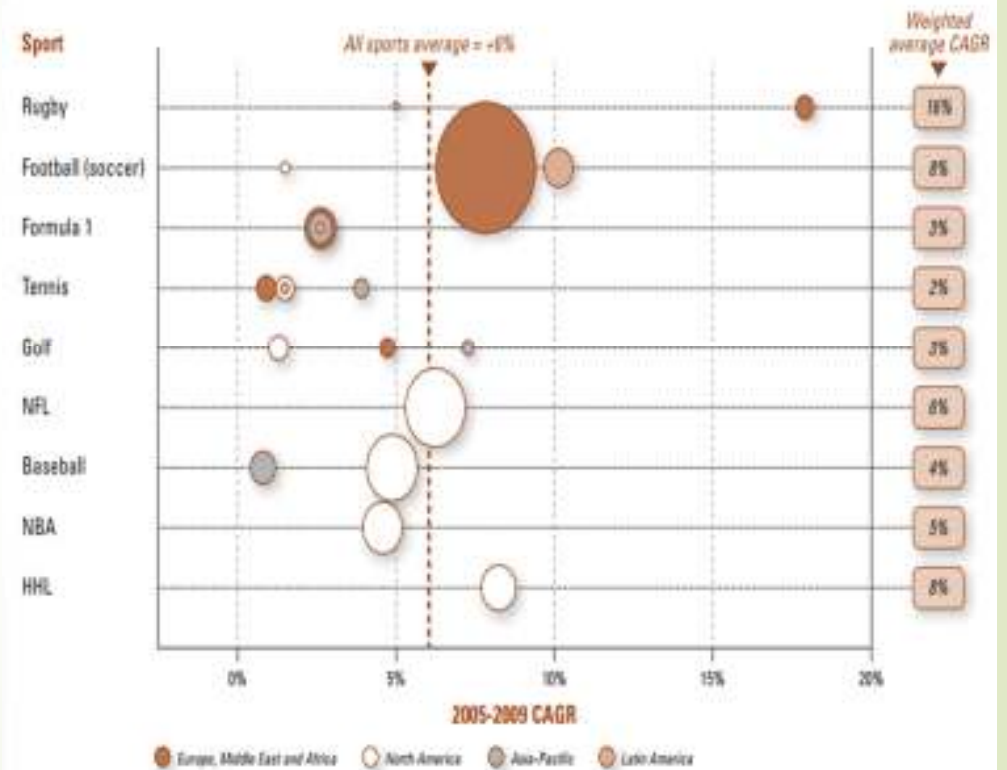

FIGURE 2: Major sports' growth rates and market sizes by geography

Ekonomi ve Spor

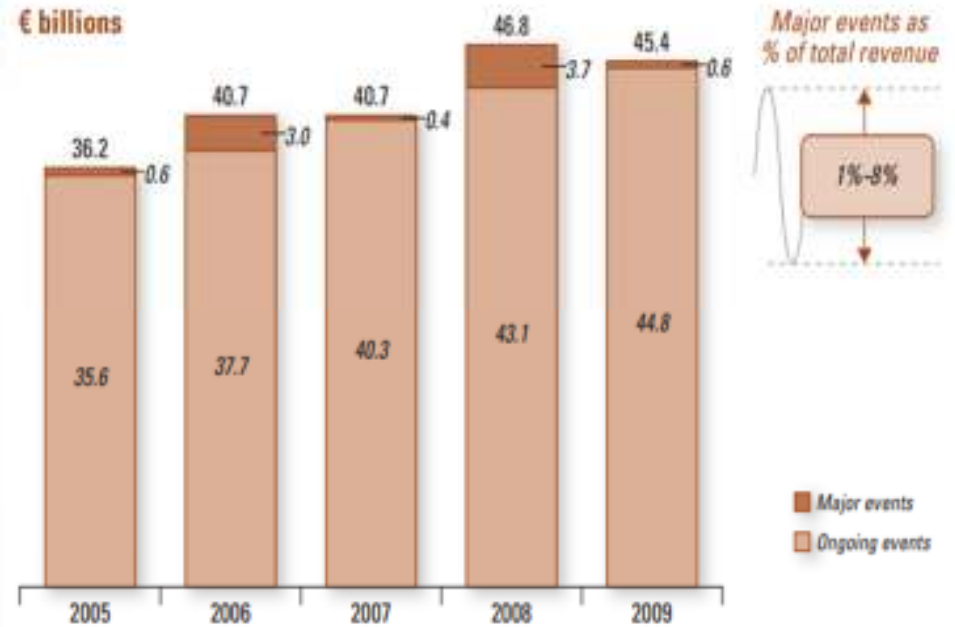
FIGURE: Sports spending is growing faster than GDP around the globe

Ratio of sports spending growth versus GDP growth ● Size proportional to market size

Note: Figures are for 2000 to 2009. Brazil spending includes investments related to FIFA World Cup 2014, and culture, leisure and other recreational expenditures are not isolated.
Sources: INSEE, Sport England, RGSSTAT, U.S. Census Bureau, IBGE, Datamonitor, INEGI, Statistical Yearbook Japan, Deutsche Bank, Destatis; A.T. Kearney analysis

FIGURE 3: The worldwide sports industry has grown steadily, despite cyclical nature of major events

Note: Major events include the FIFA World Cup, the UEFA European Football Championship and the Olympic Games.
Sources: Professional sports clubs, leagues and federations revenues; A.T. Kearney analysis

Ekonomi ve Spor

- ✓ Günümüzde spor alanında özellikle dijital yayın platformlarının gelişmesiyle birlikte 2000 li yıllardan sonra yıllık yaratılan cirolar milyar dolarlar ile ifade edilir hale gelmiştir.
- ✓ Deloitte nin yayınladığı 2016 tarihli Annual Review of Football Finance raporuna göre sadece Avrupa da futbolun yarattığı yıllık gelir 25 milyar Euro ya ulaşmış durumda
- ✓ PWC nin düzenlediği Changing the Game: Outlook for the Global Sport Market isimli raporuna göre küresel ölçekte sporun yarattığı yıllık parasal gelirler toplamı 145.3 milyar Dolar ile ifade edilmektedir.
- ✓ Spor artık tamamı ile bir iş ve o işin kolları olarak icra edilmektedir. Her 4 yılda bir organize edilen olimpiyatların bütçeleri örneğin 2012 Londra Olimpiyatları toplam maliyeti 15 milyar Dolar, 2014 Soçi Kış Olimpiyatları toplam maliyeti 22 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir
- ✓ Sporun dijital yayın platformları aracılığı ile 6 milyar insana online olarak yüksek görünüş ve ses kalitesi ile ulaşması sporun endüstriyel bir karakter olarak evrilmesine yol açmaktadır.

Endüstriyel gelişim beraberinde parasallaşma ve ticarileşmeyi doğurmaktadır. Ticarileşen spor ise ciddi bir gelir kaynağı olarak spora bussines yani bir iş olarak ekleniyor ve yeni iş sahalarını da beraberinde doğurarak devasa bir sektörün küreselleşmesine katkı sağlayarak kendisine profesyonel sporcular antrenörler hakemler yöneticiler taraftar müşteriler spor yatırımcısı gibi paydaşlar yaratmaktadır.

İktisadi Kavramlar ve Spor İlişkisi

- **Tavan Fiyat Ve Karaborsa Ekonomisi:** Günümüzde bir spor organizasyonuna son dakikada bilet almak isteyen bir taraftar desteklediği bir spor klübünün internet sitesi üzerinden veya fiziki olarak stadyum gişesinden satın alabilmektedir. Bir diğer seçenek ise daha uygun bir fiyata sezonluk kombine bilet satış seçeneğidir. Kombine bilet-internet satışı-gişe satışı sıralaması bilet fiyatının ucuzdan pahalıya doğru seyrini ifade etmektedir. Özellikle ABD de kolej liglerinde öğrencilerin sportif faaliyetlere ilgisi ve karaborsa ekonomisinin önüne geçilmesi amacı ile **TAVAN FİYAT** sistemi uygulanmaktadır.
- **Marjinal Fayda Ve Fırsat Maliyeti:**
- **Piyasa Yapıları: Tam Rekabette TEKEL e Doğru**
- **Kayıtsızlık Eğrileri ve Bütçe Kısıtları : (Marjinal İkame Oranları)**
- **Sporun Endüstriyel Yapısı: Kar Maksimizasyonu ve Galibiyet Maksimizasyonu**
- **Fırsat Maliyeti ve Klüp Yer Değişimleri Ve ya Birleşmeler:**
- **Ligler ve Tekel Gücü (Küme Yükselme ve Düşme Kısıtları)**
- **Mahkumlar Çıkmazı : NCAA Kartel i ve Sporcular ile Yöneticilerin Mahkumlar İkilemi**
- **Rekabetçi Denge:**

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

Dünyanın en değerli futbol kulüpleri 2016

	Kulüp	Miktar
1	Real Madrid	\$3.65 milyar
2	FC Barcelona	\$3.55 milyar
3	Manchester United	\$3.32 milyar
4	FC Bayern Munich	\$2.68 milyar
5	Arsenal	\$2.02 milyar
6	Manchester City	\$1.92 milyar
7	Chelsea	\$1.66 milyar
8	Liverpool	\$1.55 milyar
9	Juventus	\$1.30 milyar
10	Tottenham	\$1.02 milyar

	Kulüp	Miktar
11	Borussia Dortmund	\$836 milyar
12	AC Milan	\$825 milyar
13	Paris Saint Germain	\$814 milyar
14	FC Schalke	\$655 milyar
15	Atletico Madrid	\$633 milyar
16	Inter Milan	\$559 milyar
17	West Ham United	\$542 milyar
18	AS Roma	\$508 milyar
19	Napoli	\$396 milyar
20	Newcastle United	\$383 milyar

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

2015/16 Revenue (€m)

1	↑	2	Manchester United	689
2	↔	0	FC Barcelona	620.2
3	↓	(2)	Real Madrid	620.1
4	↑	1	Bayern Munich	592
5	↑	1	Manchester City	524.9
6	↓	(2)	Paris Saint-Germain	520.9
7	↔	0	Arsenal	468.5
8	↔	0	Chelsea	447.4
9	↔	0	Liverpool	403.8
10	↔	0	Juventus	341.1

11	↔	0	Borussia Dortmund	283.9
12	↔	0	Tottenham Hotspur	279.7
13	↑	3	Atletico de Madrid	228.6
14	↓	(1)	Schalke 04	224.5
15	↔	0	AS Roma	218.2
16	↓	(2)	AC Milan	214.7
17	↑	1	FC Zenit Saint Petersburg	196.5
18	n/a	n/w	West Ham United	192.3
19	↑	1	Internazionale	179.2
20	n/a	n/w	Leicester City	172.1

2015/16 Money League clubs 21-30

Pos.	Club	Revenue €m
21.	Newcastle United	168.2
22.	Southampton	163.3
23.	Everton	162.5
24.	Olympique Lyonnais	160
25.	Fenerbahçe	157.7
26.	Galatasaray	155.9
27.	Benfica	152.1
28.	Borussia Mönchengladbach	149.3
29.	Sunderland	144.4
30.	Napoli	142.7

Deloitte Futbol Para Ligi 2017 verileri

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

Biggest TV deals	Dünyadaki en büyük TV yayın hakları		
Lig Competition	Yıllık Annual cost	Toplam Total cost	Toplam Süre Duration
NFL (American football)	\$4.95bn (£3.24bn)	\$39.6bn (£25.95bn)	8 years (2014-22)
NBA (basketball)	\$2.6bn (£1.7bn)	\$24bn (£15.73bn)	9 years (2016-25)
MLB (baseball)	\$1.55bn (£1.02bn)	\$12.4bn (£8.13bn)	8 years (2014-21)
Premier League	£1.7bn	£5.14bn	3 years (2016-19)

Kaynak: www.bbc.com

bn=milyar

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

Premier Lig 2015-2016 Yayın Gelirinin Dağıtımı

	Kulüp	Miktar
1	Arsenal	£100.8m
2	Man City	£96.8m
3	Manchester United	£96.3m
4	Tottenham	£95m
5	Leicester City	£93m
6	Liverpool	£90.4m
7	Chelsea	£87.1m
8	West Ham	£85.6m
9	Southampton	£84.5m
10	Everton	£82.9m

	Kulüp	Miktar
11	Stoke City	£79m
12	Swansea City	£75.3m
13	Watford	£74.1m
14	West Brom	£73m
15	Newcastle Utd	£72.7m
16	Crystal Palace	£72.4m
17	Sunderland	£71.7m
18	Bournemouth	£70.4m
19	Norwich City	£66.7m
20	Aston Villa	£66.2m

Kaynak: www.totalsportek.com

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

Premier Lig 2016-2017 Yayın Gelirinin Dağıtımı (Tahmini, sıralama ve rakamlar değişebilir)

	Kulüp	Miktar
1	Liverpool	£150m
2	Chelsea	£148m
3	Manchester City	£144m
4	Arsenal	£144m
5	Tottenham	£139m
6	Manchester United	£142m
7	Everton	£130m
8	Watford	£123m
9	Burnley	£119m
10	Southampton	£121m

	Kulüp	Miktar
11	West Brom	£115m
12	Stoke City	£115m
13	Bournemouth	£111m
14	Leicester City	£116m
15	Middlesbrough	£107m
16	Crystal Palace	£106m
17	West Ham	£108m
18	Hull City	£101m
19	Swansea City	£99m
20	Sunderland	£98m

Kaynak: www.totalsportek.com

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

- Premier Lig'de yayın gelirlerinin %50'si eşit, %25'i takımların sezon sonu sıralamasına göre, kalan %25'i maçlarının canlı olarak yayınlanma sayısına göre kulüplere dağıtılıyor.
- İspanya La Liga'da 2016-2019 yılları arası yayın hakları toplam 2.65 milyar euro olacak. Bu gelirin %50'si eşit, %25'i takımların 3 yıllık performanslarına göre, kalan %25'i kaynak oluşturabilmelerine göre kulüplere dağıtılacak.

İtalya Serie A'da 2015-2018 arası yayın hakları toplam 2.82 milyar euro olacak. Bu gelirin %40'ı eşit, %30'u takımların zaman içerisindeki başarılarına göre karmaşık bir hesaplamayla, kalan %30'u kulüp kaynaklarına göre dağıtılacak.

Almanya Bundesliga'da 2017-2021 yılları arası yayın hakları toplam 4.64 milyar euro olarak belirlenmiştir. Bu gelirin %65'i eşit olarak her sezon sonunda, %35'i takımların 5 yıllık performanslarına göre kulüplere dağıtılacak.

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

- ▶ Türkiye Süper Liginde yakın zamanda yapılan, yayın ihalesi ile önümüzdeki 5 yıl için yıllık 500 milyon dolarlık (+%18 KDV) anlaşma sağlandı. Bu gelirden %4'lük TFF payı ve 1.Lig'e ayrılan kısmı çıkarıldıktan sonra kalan 440 milyon doların %35'i kulüplere eşit dağıtılırken, %45'i o sezon toplanan puanlara göre, %11 geçmişteki şampiyonluk sayılarına göre, %9'luk pay da ligin ilk beş sırasına dağıtılacak.

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

RAKAMLARLA 2014 - 2015 FUTBOL SEZONU

21 bin

Ortalama seyirci sayısı en yüksek takım: Gaziantep

379,2 bin

En çok bilet satan takım: Beşiktaş

64,5 bin

En fazla seyircili maç: Beşiktaş - Club Brugge

111,3 TL

Bilet başına en çok gelir elde eden takım: Gaziantep

163,3 bin

En çok web bilet satışı yapan takım: Beşiktaş

88,3 TL

Dört büyüklerde olan maçlarda bilet başına en yüksek fiyatlandırma yapan takım: Mersin İdman Yurdu

37 bin

En çok kombine satan takım: Gaziantep

233,5 TL

Derbilerde bilet başına en çok gelir elde eden takım: Gaziantep

Ligin 7 takımının en fazla seyircili müsabakaları

Fenerbahçe ile olanlardır. (Beşiktaş,

Ç.Rizespor, K.Karabük, G.Brugge, Başakşehir, K.Erzurum,

Bursaspor)

RAKAMLARLA 2015 - 2016 FUTBOL SEZONU

24,9 bin

Ortalama seyirci sayısı en yüksek takım: Fenerbahçe

321,7 bin

En çok bilet satan takım: Beşiktaş

45,1 bin

En fazla seyircili maç: Fenerbahçe-Gaziantep

161,7 TL

Bilet başına en çok gelir elde eden takım: Fenerbahçe

224,6 bin

En çok web bilet satışı yapan takım: Beşiktaş

77 TL

Dört büyüklerde olan maçlarda bilet başına en yüksek fiyatlandırma yapan takım: Antalyaspor

38 bin

En çok kombine satan takım: Fenerbahçe

196 TL

Derbilerde bilet başına en çok gelir elde eden takım: Fenerbahçe

Ligin 7 takımının en fazla seyircili müsabakaları

Beşiktaş ile olanlardır. (Antalyaspor, Beşiktaş,

Ç.Rizespor, K.Karabük, G.Brugge, M.Başakşehir F.K.,

Adana Demirspor)

SPOR ENDÜSTRİSİ

2017-2018
Süper Lig

Şampiyonların
Sponsorluk
Anlaşmaları

Sadece forma ve
stadyum sponsorlukları
için yıllık bazda
hazırlanmıştır.

www.anasponsor.com

ANA SPONSOR

Sponsorluk ve İletişim Danışmanlığı

Sponsorluk					
Stadyum					-
Forma Göğüs / Avrupa				-	-
Forma Göğüs / Türkiye			* İleride Açıklanacak		
Forma Sırt				-	
Forma Kol		-	-	-	
Forma Şort			-	-	
Çorap Önü	-	-	-	-	-

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

2016-17 YAYIN GELİRLERİ

		G	B	Katılım ücreti	Şampiyonluk ücreti	Performans ücreti	Sıralama ücreti	TOPLAM
1	Beşiktaş	23	8	18,000,000 ₺	22,400,000 ₺	35,100,000 ₺	17,000,000 ₺	92,500,000 ₺
2	Medipol Başakşehir	21	10	18,000,000 ₺	0 ₺	33,800,000 ₺	14,000,000 ₺	65,800,000 ₺
3	Fenerbahçe	18	10	18,000,000 ₺	30,400,000 ₺	29,900,000 ₺	10,500,000 ₺	88,800,000 ₺
4	Galatasaray	20	4	18,000,000 ₺	32,000,000 ₺	28,600,000 ₺	7,000,000 ₺	85,600,000 ₺
5	Antalyaspor	17	7	18,000,000 ₺	0 ₺	26,650,000 ₺	3,500,000 ₺	48,150,000 ₺
6	Trabzonspor	14	9	18,000,000 ₺	9,600,000 ₺	24,050,000 ₺	1,750,000 ₺	53,400,000 ₺
7	Akhisar Belediye	14	6	18,000,000 ₺	0 ₺	22,100,000 ₺	0 ₺	40,100,000 ₺
8	Gençlerbirliği	12	10	18,000,000 ₺	0 ₺	22,100,000 ₺	0 ₺	40,100,000 ₺
9	Kasımpaşa	12	7	18,000,000 ₺	0 ₺	20,150,000 ₺	0 ₺	38,150,000 ₺
10	Atiker Konyaspor	11	10	18,000,000 ₺	0 ₺	20,800,000 ₺	0 ₺	38,800,000 ₺
11	Aytemiz Alanyaspor	12	4	18,000,000 ₺	0 ₺	18,200,000 ₺	0 ₺	36,200,000 ₺
12	K. Karabükspor	12	7	18,000,000 ₺	0 ₺	20,150,000 ₺	0 ₺	38,150,000 ₺
13	Osmanlıspor FK	9	11	18,000,000 ₺	0 ₺	18,850,000 ₺	0 ₺	36,850,000 ₺
14	Kayserispor	10	8	18,000,000 ₺	0 ₺	18,200,000 ₺	0 ₺	36,200,000 ₺
15	Bursaspor	11	5	18,000,000 ₺	1,600,000 ₺	17,550,000 ₺	0 ₺	37,150,000 ₺
16	Çaykur Rizespor	10	6	18,000,000 ₺	0 ₺	16,900,000 ₺	0 ₺	34,900,000 ₺
17	Gaziantepspor	7	5	18,000,000 ₺	0 ₺	12,350,000 ₺	0 ₺	30,350,000 ₺
18	Adanaspor	6	7	18,000,000 ₺	0 ₺	12,350,000 ₺	0 ₺	30,350,000 ₺
					Sampiyonluk	Galibiyet	Beraberlik	
					1,600,000 ₺	1,300,000 ₺	650,000 ₺	

SPOR ENDÜSTRİSİ

Tablo 6. UEFA'ya bağlı ülkelerin seyirci ve bilet fiyatları ortalamaları

Lig	Seyirci Ortalaması	Ortalama Bilet Fiyatı
Almanya	42.500	30 Euro
İngiltere	34.000	49 Euro
İspanya	28.000	50 Euro
İtalya	25.000	20 Euro
Fransa	20.000	19 Euro
Hollanda	19.000	19 Euro
İskoçya	13.000	26 Euro
Rusya	12.500	8 Euro
Portekiz	12.000	15 Euro
İsviçre	12.000	30 Euro
Türkiye	11.000	34 Euro

Ukrayna	9.500	3 Euro
Belarus	9.000	25 Euro
Danimarka	8.500	9 Euro
Norveç	8.000	21 Euro
Avusturya	7.750	22 Euro
Yunanistan	7.500	34 Euro
İsveç	7.000	16 Euro
Polonya	5.500	11 Euro

Kaynak: (TIF, 2014).

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

Tablo 7'de ülkelerin seyirci ortalamaları belirtilmiştir.

Tablo 7. 2010/2011 sezonu liglerin ortalama seyirci sayısı ve tahmini toplam seyirci sayısı

Ülke	Lig Seyirci Ortalaması	Tahmini Toplam Seyirci Sayısı	Bir Sezon Öncenin Lig Seyirci Ortalaması	En yüksek seyirci sayısı ortalaması (Kulüp)
Almanya	42.665	13.055.592	42.500	79.151
İngiltere	35.294	13.411.720	34.151	75.109
İspanya	28.221	10.723.790	28.286	79.268
İtalya	24.306	9.236.375	24.957	59.697
Fransa	19.742	7.501.998	20.089	51.081
Hollanda	19.296	5.904.695	19.608	47.316
İskoçya	13.670	3.116.760	13.920	48.978
Rusya	12.250	2.939.940	12.517	23.450

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

İsviçre	11.365	2.045.772	11.059	29.044
Türkiye	11.013	3.369.904	10.034	31.168
Portekiz	10.080	2.419.095	10.901	38.146
Ukrayna	9.225	2.214.105	8.943	33.897
Belarus	8.720	2.616.001	8.680	21.000
Polonya	8.496	2.039.070	5.247	18.635
Norveç	8.117	1.948.125	8.956	16.911
Avusturya	7.953	1.431.522	7.873	15.825
Danimarka	7.049	1.395.746	8.313	17.325
İsveç	6.547	1.571.370	7.928	15.194
Yunanistan	6.424	1.541.865	7.617	22.099
Romanya	5.022	1.535.865	4.902	11.059

Kaynak: (TfF, 2014).

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

Şekil 1. Türkiye’de futbol gelirlerinin oluşturulduğu alanları yukarıdaki şekilde gösterebilir
Kaynak: (Futbolakademi, 2016).

SPOR ENDÜSTRİSİ

Spor Ekonomisinin Boyutları

Yukardaki alanların birbirleriyle bağlantıları ile oluşan gelir alanları ise şu şekilde açıklanabilir;

- Bahis şirketleri, taraftardan bahis oynama ücretlerini alır – Bahis payları TFF ile paylaşılır –TFF tarafından bahis payları kulüplere gelir olarak yansıtılır (İddaa, Spor Toto...).
- Kulüpler, diğer kulüpler ile yaptıkları futbolcu alış verişi ile gelir alanı yaratırlar.
- Kulüpler ile sponsorlar arasında reklam ve sponsorluk antlaşmaları ile gelir alanı yaratılır (Yandex, Vodafone, THY...).
- Taraftar bilet/kombine alarak stadyum geliri oluşturur, bu gelir kulübe yansır.
- Taraftar kulüp mağazalarından ürün alış yapar, merchandise geliri olarak kulübe yansır (Fenerium, GS Store, Kartal Yuvası...).
- Yayıncı kuruluş, TV maç paketlerini taraftara satar – lig yayın hakları ve reklam gelirleri TFF'ye yansıtılır. TFF kulüplere geliri aktarır (Lig TV, Tivibu...).
- Yayıncı kuruluş Dünya Kupası ya da Avrupa Kupa maçlarının yayın haklarını alır, taraftara paket olarak satar. UEFA ve FIFA nezdinde turnuva gelirleri TFF'ye iletilir, TFF kulüplere gelir olarak aktarır (UEFA Champions League, UEFA Europa League, FIFA World Cup...) (Futbolakademi, 2016).

2013-2014 Süper Liginde, Galatasaray'ın 71 milyon liralık Şampiyonlar Ligi gelirine rağmen Fenerbahçe, 321 milyon TL'lik 2013-2014 sezonu gelirleriyle ezeli rakibine fark attı. Türk futbol piyasasının yarısını 4 kulüp paylaştı (Muhasebe, 2016)

Galatasaray 34 maç sonunda topladığı 77 puanla ligi şampiyon olarak bitirirken, aynı zamanda bu sezonun Süper Lig'de en fazla para kazanan takımı da oldu. 2014-15 sezonunda Türkiye Futbol Federasyonu tahmini 755 milyon TL civarındaki havuz geliri dağıtacak. Kulüplere dağıtılan havuz gelirlerinin yüzde ellisi döviz bazında, kalan yüzde 50 ise ödeme tarihindeki dolar/TL kuru baz alınarak kulüplere verilecek. Tahmini 755 milyon TL civarında dağıtılması planlanan havuz gelirlerinin yüzde 37'lik kısmı tüm kulüplere eşit olarak dağıtılırken, gelirlerinin yüzde 46'lık kısmı da sportif performansa bağlı olarak kulüplere verilecek (Aspor, 2016).

SPOR ENDÜSTRİSİ

- Sponsorluklar, dünyada son 10 yılda yüzde 100'lük artışla 88 milyar dolarlık büyüklüğe ulaşan spor endüstrisinin en hızlı büyüyen alanlarından birisidir.
- Marka imajlarını güçlendirmek ve dünyaya açılmak isteyen şirketler spor sponsorluklarını iletişim stratejilerinin vazgeçilmez bir parçası olarak görmektedirler.
- Türkiye'de 1,6 milyar dolarlık spor endüstrisinin yüzde 25'ini oluşturduğu tahmin edilen spor sponsorlukları, pek çok farklı sektörden şirketin ilgi alanına girmiş bulunuyor.
- 130 ülkenin milli gelirinden fazla olan bu büyük endüstride sponsorluklar bu pastadan en büyük payı alırken, spor malzemeleri, lisanslı ürün satışları, spor ürünleri üreten markaları da dahil edildiğinde tüm endüstrinin değerinin toplamda 600 milyar dolara ulaştığı tahmin edilmektedir.
- Türkiye'de spor marka ilişkisinin temelleri 1980'li yıllara dayanmaktadır. Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) kurdukları takımlarla PTT, Petrol Ofisi gibi yaygın devlet kurumları sporu desteklemek için her ilde bir takım kurarak bu alana giriş yapmışlardır. Devletin sporu sübvansede ettiği dönemlerde basketbol ve voleybol ligleri üç büyükler dışında neredeyse tamamıyla KİT'lerin ve okulların ta-kımlarından oluşmaktaydı.
- Türkiye'de özelleştirme hareketiyle birlikte ekonominin değişen yüzü de spora yansımıştır. Bu değişimi erken fark eden özel sektör kurumları bir biri ardına takımlar kurdular. Ülker, Tofaş, Eczacıbaşı, Efes Pilsen, Tuborg, Paşabahçe gibi birçok şirket, spor aracılığıyla marka imajlarını kuvvedendirmek ve itibar sağlamak için şirket takımlarını kurdular ve uzun yıllar sektöre ciddi yatırımlar yaptılar.

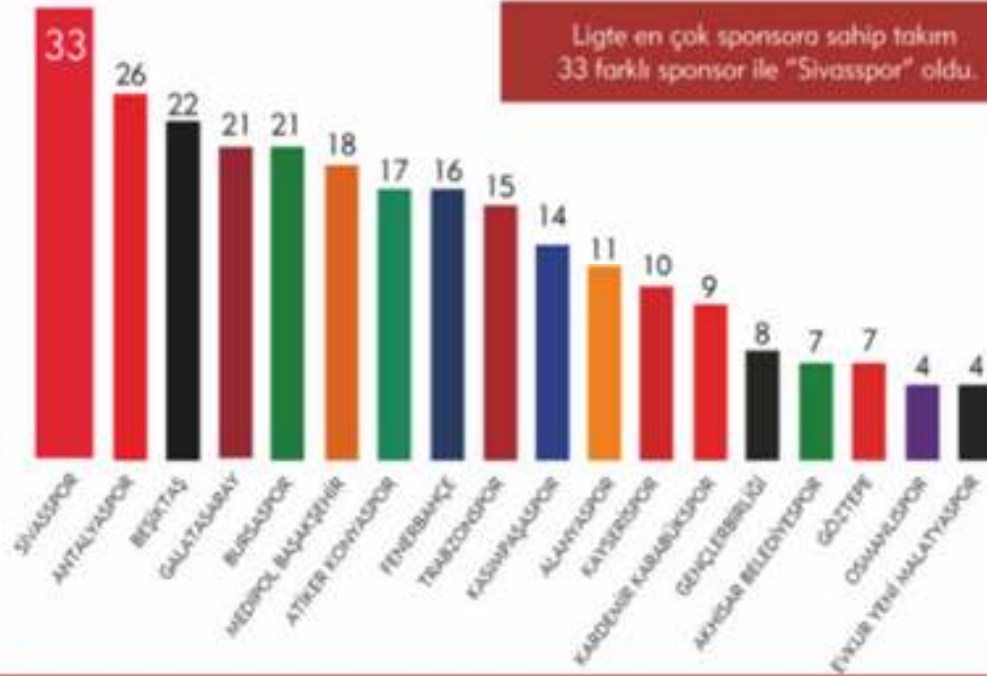
SPOR ENDÜSTRİSİ

- ▶ 1990'lı yıllarda şifreli yayın ve havuz sistemi sayesinde liglerin ve kulüplerin gelirleri büyümeye başlamıştır. Liglerde rekabet yükseldikçe ve başan arttıkça şirketlerin sponsorluğa ilgisi artarak kısa süre içinde göğüs sponsorluklarından şortlara kadar yayılmıştır.
- ▶ Sektördeki büyümenin hızı ve kulüp yönetimi harcamalarının da artışıyla, bazı şirketler strateji değiştirerek varlığını ve desteğini isim ve lig sponsoru olarak sürdürmeye devam etmiştir. Özetle zaman içinde sektörde kulüp sahipliğinden kulüp ve lig destekçiliğine doğru bir dönüşüm gerçekleşti. Bugün gelinen noktada sponsorluklar da çeşitlendi. Şirketler, teknolojiye sağlığa, tedarikten beslenmeye kadar farklı alanlarda sponsorluk yapmaya başladı.
- ▶ Ünelere göre çeşitli farklılıklar olsa da spor sponsorluklarında tüm dünyada futbol ilk sırada yer almaktadır. Ardından basketbol geliyor. Bu iki spor dalı yaygın olmaları ve global tumevaları sayesinde en çok sponsor alan dallardır. Türkiye'de de benzer bir tablo söz konusu.
- ▶ Dünyada en çok spor sponsorluğu yapan sektörler olarak **otomotiv, finans, hızlı tüketim ürünleri, enerji, iletişim, ulaşım ve elektronik ilk sıralarda yer alıyor.** Türkiye'de ise **telekom, hızlı tüketim ürünleri ve finans ilk sıralarda. Spora en çok yatırım yapan şirketler arasında ise THY, İddia, Ülker, Vodafone ve Turkcell sıralanabilir.**
- ▶ Finans sektörünün spora yaptığı yatırım çok eskiye dayanmaktadır. Örneğin Halkbank, Vakıfbank, Ziraat Bankası gibi şirketlerin kendi kulüp takımları bulunuyor.

SPOR ENDÜSTRİSİ

Kulüplerin Sponsorluk Sayıları

TÜRKİYE'DE SPONSORLUK

2014 özetinde

PAZAR BÜYÜKLÜĞÜ

55 milyar dolar

%4.1
büyüme oranı
(Dünya)

%8.5
büyüme oranı
(Türkiye)

SPOR ENDÜSTRİSİ

17-18 Süper Lig / En Çok Sponsor olan Kurumlar

SPORTOTO

Süper Lig takımlarına en çok Spor Toto Teşkilat Başkanlığı sponsor oldu.

*Grafikte bulunan sayılar, sponsor olunan takım adetini temsil etmektedir. Detaylı infografik blogumuzda!

www.anasponsor.com

ANA SPONSOR

Sponsorluk ve İletişim Danışmanlığı

2017-2018 Premier Lig Takımların Forma Göğüs Sponsorları

Hazırlanma Tarihi: 06.09.2017

SPOR ENDÜSTRİSİ

Sponsorların Sektörel Dağılımları

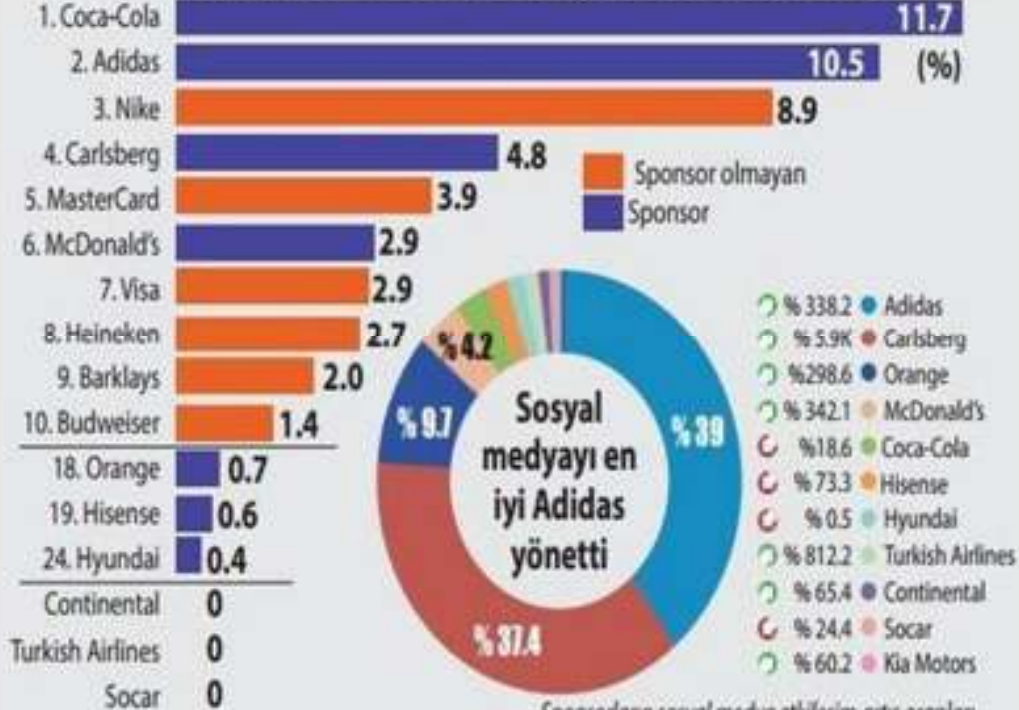
Ligde en çok sponsor alan kurumlar inşaat, bankacılık, hazır giyim ve lojistik sektörlerinde bulunuyor.

*Sektörlerin yanında parantez içerisinde yer alan sayılar, farklı kurum sayısını temsil etmektedir.

SPOR ENDÜSTRİSİ

MARKALARIN EURO 2016 İLE İLİŞKİLENDİRİLME ORANI

SEZON	SAMPIYON	FORMA SPONSORU	FINALİST	FORMA SPONSORU
1993	MARSIYA	adidas	AC MILAN	adidas
1994	AC MILAN	adidas	BARCELONA	Kappa
1995	AJAX	adidas	AC MILAN	adidas
1996	JUVENTUS	Kappa	AJAX	adidas
1997	BORUSSIA DORTMUND	Nike	JUVENTUS	Kappa
1998	REAL MADRID	KELME	JUVENTUS	Kappa
1999	MANCHESTER UNITED	adidas	BAYERN MUNICH	adidas
2000	REAL MADRID	adidas	VALENCIA	Inter
2001	BAYERN MUNICH	adidas	VALENCIA	Nike
2002	REAL MADRID	adidas	BAYER LEVERKUSEN	adidas
2003	AC MILAN	adidas	JUVENTUS	adidas
2004	PORTO	Nike	MONACO	Nike
2005	LIVERPOOL	Reebok	AC MILAN	adidas
2006	BARCELONA	Nike	ARSENAL	Nike
2007	AC MILAN	adidas	LIVERPOOL	adidas
2008	MANCHESTER UNITED	Nike	CHELSEA	adidas
2009	BARCELONA	Nike	MANCHESTER UNITED	Nike
2010	INTER MILAN	Nike	BAYERN MUNICH	adidas

Kamu Finansmanı Ve Spor

- **‘ İnşaa Et ve Onlar Gelecektir ‘ (Düşler Tarlası* Kevin Costner’)**
- **Tesisler, Seyirci Sayısı Ve Kar:**
- **Sporun Kamu Finansmanı Kime, Ne Fayda Sağlamaktadır?**
- **Kamusal Mal Olarak Sporcular ve Takımlar:**
- **Şehirler Tesisler Organizasyonlar ve Dışsallık:**
- **Stadyum İnşaatlarının Süreç İçerisindeki Seyri:**

Sporun İşgücü Ekonomisi

Sporun İşgücü Ekonomisi

Yıllara göre federasyonlara bağlı lisanslı sporcu sayısı, 2007-2014
Licensed by year the number of sports federations . 2007-2014

Federasyon Federations	Lisanslı sporcu Licensed sportsmen		
	Toplam Total	Erkek Male	Kadın Female
2014			
Toplam-Total	3 219 324	2 229 546	989 778
Atıcılık ve avcılık Shooting and hunting	22 379	19 446	2 933
Atletizm Athletics	174 764	111 921	62 843
Badminton Badminton	57 891	33 623	24 268
Basketbol Basketball	253 441	205 222	48 219
Bedensel engelliler Physically handicapped	5 137	4 380	757
Beyzbol ve softbol Baseball and softball	-	-	-
Bilardo Billiards	23 059	21 378	1 681
Binicilik Equestrian	4 154	2 339	1 815
Bisiklet Cycling	19 934	18 330	3 604

Rugby	8 955	7 447	1 508
Özel sporcular Special athletes	14 983	11 281	3 702
Satranç Chess	434 439	299 860	134 579
Su topu Underwater sports	7 394	5 700	1 694
Su altı Underwater	9 983	7 120	2 863
Tekvando Taekwondo	309 283	222 284	86 999
Tenis Tennis	32 109	18 338	13 771
Triatlon Triathlon	3 575	2 874	701
Üniversite sporları University sports	-	-	-
Voleybol Volleyball	214 357	91 623	122 734
Vücut geliştirme Body building	34 317	25 611	8 706
Wushu Wushu	59 853	48 091	11 762
Yelken Sailing	13 408	10 322	3 086
Yüzme Swimming	117 411	69 595	47 816
Zihinsel engelliler Mentally disabled	-	-	-

Sporun İşgücü Ekonomisi

FEDERASYONLARIN 2017 YILI SPORCU SAYILARI

S.NO	FEDERASYON ADI	Lisanslı Sporcu			Faal Sporcu		
		K	E	T	K	E	T
1	ATLETİZM	80.215	134.335	214.550	5.719	8.554	14.273
2	ATICILIK VE AVCILIK	3.774	21.215	24.989	788	3.120	3.908
3	BADMİNTON	36.977	47.784	84.761	8.177	10.885	19.062
4	BASKETBOL	41.631	171.869	213.500	0	0	0
5	BEDENSEL ENGELLİLER SPOR	1.060	5.537	6.597	256	1.914	2.170
6	BİLARDO	1.945	22.944	24.889	319	5.992	6.311
7	BİNİCİLİK	2.843	2.832	5.675	869	672	1.541
8	BİSİKLET	5.234	23.306	28.540	909	5.619	6.528
9	BOCCE, BOWLING VE DART	12.063	21.549	33.612	2.172	3.817	5.989
10	BOKS	14.629	93.223	107.852	4.073	17.468	21.541
11	BRİÇ	2.081	8.759	10.840	649	2.957	3.606
12	BUZ HOKEYİ	2.168	4.683	6.851	308	888	1.196
13	BUZ PATENİ	2.629	1.804	4.433	680	216	896
14	CİMNASTİK	42.124	25.396	67.520	12.136	6.138	18.274
15	CURLİNG	300	412	712	195	254	449
16	DANS SPORLARI	7.656	5.182	12.838	623	522	1.145
17	DAĞCILIK	13.234	33.045	46.279	2.009	4.650	6.659
18	ESKRİM	5.361	7.867	13.228	1.618	2.184	3.802
19	GELENEKSEL SPOR DALLARI	1.915	14.596	16.511	1.047	5.462	6.509
20	GELİŞMEKTE OLAN SPOR BRANŞLARI	2.321	9.156	11.477	230	558	788
21	GOLF	2.422	4.642	7.064	298	667	965
22	GÖRME ENGELLİLER SPOR	1.214	3.941	5.155	424	1.575	1.999
23	GÜREŞ	6.965	117.907	124.872	1.561	27.845	29.406
24	HALK OYUNLARI	74.031	50.665	124.696	13.387	9.720	23.107
25	HALTER	2.398	9.573	11.971	692	2.197	2.889
26	HAVA SPORLARI	184	1.060	1.244	164	1.014	1.178
27	HENTBOL	41.864	70.818	112.682	4.590	5.984	10.574

Sporun İşgücü Ekonomisi

A	B	C	D	E	F	G	H
43	OTOMOBİL SPORLARI	601	5.852	6.453	122	1.388	1.510
44	RAGBİ	2.745	9.275	12.020	711	1.046	1.757
45	SATRAŇ	275.247	539.831	815.078	38.293	77.545	115.838
46	SUALTI SPORLARI	3.371	7.698	11.069	174	244	418
47	SUTOPU	2.676	8.020	10.696	272	1.310	1.582
48	TAEKWONDO	128.058	278.127	406.185	34.720	50.684	85.404
49	TENİS	22.040	26.947	48.987	11.471	13.402	24.873
50	TRİATLON	1.439	4.421	5.860	48	133	181
51	VOLEYBOL	166.565	104.751	271.316	31.340	9.155	40.495
52	VÜCUT GELİŞTİRME VE FİTNESS	13.568	36.077	49.645	1.911	5.592	7.503
53	WUSHU	22.973	76.929	99.902	7.958	19.165	27.123
54	YELKEN	4.721	13.433	18.154	1.553	4.158	5.711
55	YÜZME	71.226	95.902	167.128	8.372	10.686	19.058
56	ÖZEL SPORCULAR SPOR	4.852	13.746	18.598	1.113	3.242	4.355
57	İZCİLİK	49.299	105.547	154.846	3.823	9.925	13.748
58	İŞİTME ENGELLİLER SPOR	1.914	8.764	10.678	101	2.040	2.141
	GENEL TOPLAM	1.469.314	2.959.521	4.428.835	257.659	452.400	710.059

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI BÜTÇESİ

2018 Yılı için; Merkez teşkilatı birimleri için öngörülen 2018 yılı bütçe ödeneği, 35 milyon 121 bin lirası personel ve SGK giderleri, 73 milyon 173 bin lirası mal ve hizmet alımları, 51 milyon 268 bin lirası cari transferler, 31 milyon 830 bin lirası ise yatırım harcamaları olmak üzere toplam 191 milyon 392 bin liradır.

Spor a Ayrılan Bütçe

- **Spor Genel Müdürlüğüne 1 milyar 284 milyon 808 bin liralık bütçe:**
- **Bağımlılıkla mücadele:** 2016'da bağımlılıkla mücadele temalı 31 projeye 1 milyon 910 bin lira destek verilmiştir.
- **Tesisler:** Spor yatırımları kapsamında, Spor Genel Müdürlüğüne 2017 yılında spor tesisi yatırımları için 530 milyon 987 bin lira başlangıç ödeneği tahsis edilmiştir; yıl içinde eklenen ödeneklerle beraber toplam yatırım bütçesinin 589 milyon liraya ulaşmıştır.
- Toplam 1.160 adet 820'si tamamlanmış olup 188'i yapım, 48'i proje ve ihale aşamasında, 104 projenin ise arsa tahsisi ve proje çalışmaları devam etmektedir. Spor salonları, gençlik merkezleri, yüzme havuzları, atletizm pistleri ve diğer spor tesisleri olmak üzere, 32 adet proje 24 milyon 892 bin lira GAP, 51 adet proje 50 milyon 896 bin lira DAP, 26 adet proje 55 milyon 814 bin lira DOKAP, 23 adet proje 22 milyon 305 bin lira KOP kapsamındadır. Türkiye genelinde Bakanlık, TOKİ ve belediyeler ile yapılan iş birliği çerçevesinde 32 adet stadyum projesi bulunmaktadır.
- **Dopingle mücadele:** "Dopinge karşı sıfır tolerans prensibi uygulanarak; Bu kapsamda yapılan çalışmalar ile 2013 yılında yapılan bin 579 kontrol sonucu dopingle mücadelede kural ihlali sayısı 176 iken, 2017 yılında ise 1.791 numuneden 24'ünde yasaklı maddeye rastlanmıştır.
- **Spor Toto Teşkilat Başkanlığınca elde edilen gelirler:** "Spor Toto Teşkilat Başkanlığınca elde edilen gelirlerden; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık Düzenleme Kurulu, Savunma Sanayi Destekleme Fonu, Tanıtma Fonu, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu gibi kuruluşlara fon sağlanırken, ayrıca Amatör branşlara sunulan ülke genelinde, stadyumdan gençlik merkezlerine uzanan geniş bir yelpazede binin üzerinde tesisin yapımı, tamir ve bakımında Spor Toto Teşkilat Başkanlığının önemli destekleri bulunmaktadır. Bunlarla birlikte bağımsız spor federasyonları ve spor kulüpleri de Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından desteklenmektedir."

Sporun İşgücü Ekonomisi

Profesyonel Sporda Sendikalar Ve Menajerlik

Çoğu Avrupa ülkesinde ve Amerika'da profesyonel sporcuların ciddi bir sendikalaşma içinde oldukları ve kurdukları sendikalarla önemli haklar elde ettikleri görülmektedir. Bu konuda bir taraftan ülkemizdeki sendikal bilincin düşüklüğü, diğer taraftan "sporcuların sendikaya ihtiyaç duymayacağı" önyargısının etkili olduğu söylenebilir.

Spor hukuku ve spor hukuk sözleşmeleri son zamanlarda gelişim göstermiştir. Teknik direktörlük sözleşmesi ve Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri örneklerden sadece bir kaçıdır. Türkiye Futbol Federasyonu futbolcu menajerliği hakkında 9 Haziran 2015 tarihinde yayınladığı bir talimatla Futbolcu menajerliği sözleşmesi ve ücretlere ilişkin düzenlemelere yer vermiştir.

Futbolcu menajerliği sözleşmesi birlikte artık sözleşmenin hukukî niteliği konusundaki tartışmalar sona ermiştir. Şöyle ki; bundan böyle futbolcu ve kulüpler şeffaflığın sağlanması için menajerlik sözleşmesinde, menajer ile girdikleri ilişkinin hukukî yapısını belirtmekle yükümlüdürler.

Başka bir ifadeyle yapılan sözleşmenin bir hizmet mi, danışmanlık mı, temsil mi yoksa başka bir hukukî ilişki mi olduğunun taraflarca belirtilmesi gerekmektedir. Yapılan bu değişiklik ile birlikte, menajer ile futbolcu ya da kulüp arasında bir uyumsuzluk çıktığında; bu uyumsuzluğun hangi hukukî yapı dikkate alınarak çözümleneceğini sorunu ortadan kalkmıştır.

SPOR da VERGİ Uygulamaları

Spor kulüpleri dernek veya anonim Şirket Şeklinde faaliyetlerini yerine getirmektedirler. Bu Şekilde farklı hukuki yapılara sahip olmalarından dolayı da vergi mevzuatı karŞısında farklı Şekilde deĞerlendirmeye karŞı karŞıya kalabilmektedirler.

Buna rağmen, spor faaliyetlerinin geliŞtirilmesi amacıyla kanun koyucu Kurumlar Vergisi Kanununda hem anonim Şirket hem de dernek Şeklinde faaliyet gösteren spor kulüpleri için belirli Şartlar dâhilinde vergiden muafiyet imkanı tanımıştır.

Bu Şekilde ortak uygulamalar olmakla birlikte transfer ücretleri ile ilgili olarak spor kulüpleri dernek veya anonim Şirket olmalarına göre katma deĞer vergisi uygulamalarında farklı deĞerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

- Türk hukuk sisteminde spora verilen önem yasa koyucu tarafından Anayasanın 59. maddesindeki düzenleme ile açık ve net olarak düzenlenmiştir. Buna göre “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.” Bu ifadeden toplumu oluşturan bireylerin beden ve ruh sağlığı için sporun gerekli olduğu, sporun geliştirilmesi, sporcuların korunması yükümlülüğünün de devlette olduğu anlaşılmaktadır. Devletin bu görevini yerine getirmesinde spor kulüpleri önemli bir rol oynamaktadır, çünkü spor faaliyetleri bu kulüpler vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir.
- 27 Mart 2018 tarihli 2. mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan 7103 sayılı “Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile yapılan düzenlemeler arasında amatör sporun gelişimini teşvik etmeyi amaçlayan düzenlemeler de bulunmaktadır.

Passolig Nedir?

- **14 Nisan 2014** tarihi itibariyle uygulanmaya başlanan yeni yasal düzenleme ile kağıt biletler yerini Passolig Kartlarına bırakmıştır, maçlara artık sadece Passolig Kart ile girilmektedir. Kartlandırmanın başlamasıyla basılı [bilet](#) uygulaması sona ermiş, maçlar elektronik biletlere tanımlanarak müsabakalara Passolig Kart sahibi olan taraftarların [maç biletleri](#), kartlarına otomatik olarak yüklenmektedir.
- Kombine biletler de artık Passolig Kartlarına tanımlanmaktadır. Satın alınan maçın bilgisi, tüm detaylarıyla kart sahibinin e-posta adresine ve cep telefonuna gönderilerek; ayrıca kart sahipleri maç günleri stadyumlarda konumlandırılan el terminalleri aracılığıyla bilet bilgilerinin yazılı çıktısını alabilmektedir.
- Anlaşmalı şehirlerdeki toplu taşıma araçlarında ulaşım kartı olarak kullanılabilen Passolig Kartlarla kişiye özel kampanyalardan da yararlanılabilmektedir; isteyen taraftarlar Passolig Kartlarını kredi kartı olarak da tercih edebilmektedir.
- **6222 Sayılı Sporda Şiddet Yasası Ve Passolig Uygulaması:**

Passolig Nedir?

TAKIMLAR	Passolig Kart Sayısı
1) Galatasaray	740.642
2) Fenerbahçe	696.785
3) Beşiktaş	645.081
4) Trabzonspor	211.616
5) Akhisar Belediyespor	127.940
6) Bursaşpor	127.723
7) Antalyaspor	97.262
8) Çaykur Rizespor	69.750
9) Kayserispor	59.574
10) Adana Demirspor	56.470

11) Erzurumspor	55.951
12) Halkbank	55.850
13) Manisaspor	50.475
14) Samsunspor	49.814
15) Denizlispor	49.197
16) Adana Şirineköyspor	35.596
17) Çaykur Rizespor	34.624
18) Rize Şirineköyspor	33.472

TAKIMLAR	Passolig Kart Sayısı
19) Çaykur Rizespor	32.190
20) Balıkesirspor	31.991
21) Tekeköy Manisaspor	31.859
22) Alın Çorap Giresunspor	26.210
23) Gazipaşalı Gaziantep FK	25.581
24) Çarşamba FK	25.273
25) Karabükspor	24.814
26) MKE Ankaragücü	24.803
27) Tarsusspor	22.949
28) Denizlispor	19.472

29) Çarşamba FK	18.710
30) Gazipaşalı Gaziantep FK	17.727
31) Halkbank	12.970
32) Balıkesirspor	12.495
33) Çarşamba FK	8.179
34) Altınordu	5.657
35) Çarşamba FK	2.952
36) Rize Şirineköyspor	2.506

Sabır ve Katkılarınız İçin Teşekkürler